

ספרוי — אוצר החסידים — ליאובאואריטש

שער
שלישי

קובץ
שלשת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליאובאואריטש

•

אגרת התשובה

(ח' ל' יט שיחה ג)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקווי

שנת חמישת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לביראה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע חג הסוכות, ט"טו תשורי, ה'תשפ"ד (א)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2023
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehota.org / www.kehota.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehota.org

אגרת התשובה ג'

בריאה (שרפים), יצירה (חיות), און עשי' (אופנים). און ער אין מוסיף: "וְהַתְּהוּתָה הוּא . . מג' בח' אֹתוֹת כו'"ו, אָז אויך די אֹתוֹת (ב'ח' חִיצְנוֹת)" וואס פון זי' ווערן נתהווה די מלאכימ, טילין זיך אין דריי בחרנות: "מְחַשֵּׁבָה בְּבָרְיאָה, דִּיבָּר בְּצִירָה, מְעַשָּׂה בְּעִשְׂיָה".

פון דער הוספה איז קענטיק, אָז מיט ברענגען די דריי פסוקים "לנגד ה'ג' בח' מְלָאכִים" איז דער אלטער רבי אויסן צו מרמז זיין נאר אויך די דריי בח' אין מלאכימ, וואס ווערן נתהווה פון שם אלקימ און ווערן דערפֿאָר אָנְגָעָרוֹפָן בשם זה, נאר אויך, אָז אַין דעם שם אלקימ (בח' האותיות) וואס איז זי' זיינען דאָ דריי בחרנות: דער שם אלקימ וואס שטייט איז ערשותן פסוק (כ' ה' אלקיכם אלקי האלקים גו') ווייזט אויך אותיות בניהו מהחשבה וואס פון זי' ווערן נתהווה די מלאכימ שבבריאה; און דער שם אלקימ וואס שטייט איז צוויתן פסוק (הדו' לאלקים האלקים גו') ווייזט אויך אותיות הדיבור, וואס פון זי' ווערן נתהווה די מלאכימ שבצירה; און דער שם אלקימ וואס שטייט איז דרטין פסוק (ויבאו בני האלקים להתייצ' גו') ווייזט אויך אותיות המעשה, וואס פון זי' ווערן נתהווה די מלאכימ שבעש'.

דארף מען פארשטיין: וואס איז נוגע אין אגרת התשובה דא — צו מרמז זיין אָז יעדע בחרנה פון מלאכימ ווערט נתהווה פון אנדערע אותיות?

ווען דער טاطע וואלט געזאגט בלויין אָז די דריי פסוקים זיינען לנגד ה'ג' בח' מלאכימ" — וואלט מען געקענט

א. אין פערטען פרק פון אגרת התשובה¹ ווען דער אלטער רבִי אַיז מבאר דעת טעם פָאַרְוֹאָס מלאכימ ווערן אָנְגָעָרוֹפָן בשם אלקים — אָז דאס אַיז דערפֿאָר וואס "יניקת חיותם היא מב' ח' חי' ח'יצ'נוֹת כו'" — ברענgettext ער אויך דעת דריי פסוקים²: "כ' ה' אלקיכם³ אלקי האלקים גו'"⁴, "הַוּדוּ לְאַלְקִים הַאַלְקִים גו'"⁵, "וַיְבוּאָו בְּנֵי הַאַלְקִים לְהַתִּיצְבָּד גו'"⁶.

אָז דער טاطע מבאר איז זיינע העורות אויך תניא⁷, אָז די דריי פסוקים וואס ער ברענgettext דאָ זיינען לנגד די דריי בחרנות פון מלאכימ: שרפים, חיות און אופנים⁸ וואס אָז די דריי עולמות:

(1) צד, א.

(2) עקב, יג. תהילים קל, ב. איזוב, א. ו.

(3) בעקב שם: הָאָלְקִים. וראה בה' העורות ותיקונים לאג'ת כאן.

(4) בצל' — ולא כ' — וכמו שנטקו ב'לו'ה התקוו'.

(5) ע' בט.

(*) הטעם זהה שאינו מסתפק בה'ג' בח' מלאכימ" ומוסף "שרפים חיות אופנים" — ובפרט שדכו לכתחוב בקייזר בזוהר ח'ב' (mag, א) וברמב"ם הל' יסודי התורה (פ"ב ה'ז), שיש נשר בחרנות מלאכימ. ולכך מוסף "שרפים חיות אופנים", שבגי' בחרנות אלו "נככלו כל שאר מדריגות המלאכימ שהם עשר" (סדר תפלת למשה (להרמ"ק ברכת יווצר סה), א). דרישות בענייני המלאכימ ה'ג' ליל ירושלים, תש"ה) הדרשיה הא' החקירה הר' והוז').

(6) כן הוא בפשטות בכוכ' מקומות (ראה כתהאריו'יל בכוכנות והאופנים וחיה'ק כו') הרשפים. וראה אואה'ת ר'פ' (וישלח). וצעיק מהגיגא (יב, סע'ב) ערבות כו' שם אופנים ושרפים והיות הקודש מלאי השרת כו', וראה אואה'ת במדבר ע' קמג. ואכ'ם.

פָּנוּ חִיצוֹנוֹת הַחַיּוֹת, אֲוֹן נְשָׁמַת הָאָדָם
נְעָמֵט זֶה פָּנוּ פְּנִימִוֹת הַחַיּוֹת] וּוּעַט אָוֵץ
וּוּרְעֵן פָּאֲרַשְׁתָּאַנְדִּיק דַּעַר טָעַם וּוְאָס
מְלָאכִים וּוּרְעֵן אַגְּגָעָרְפָּן בְּשֵׁם אַלְקִים
מִשְׁאָכְבָּנָה נְשָׁמַת הָאָדָם אֵיזְחַלְקָשׁ הַוִּי
בְּבֵבָה" (וּוְעַר בְּרַעֲנָגֶט דַּעֲרוּנִיף פְּרִיעָרְגָּן
דַּדְעָם פְּסָוק⁸, "כִּי חָלַק ה' עָמוֹ וְגַרְגַּי"⁹) –
וּוּוֹיֵיל "שֵׁם אַלְקִים הַוָּא בְּחֵי חִיצוֹנוֹת,"
אוֹן "שֵׁם הַוִּי" מָוְהָה עַל פְּנִימִוֹת הַחַיּוֹת".

דארף מען פֿאַרטשטיין: וויבאלד אָן פֿון
אלע נבראים ווֹאס נעמען זיך פֿון חיז'וּ
ניות החיות, ווערן בלוייז מלאכימ אַנגגעַ
דרופן בעש אלקילם, איזו דערפּון אַ הוכחה,
אוֹז זיער אַנגערוּפּן ווערנו בעש אלקילם
איין מצע אַ מעלה מייחדת ווֹאס איז דאָ
איין מלאכימ לגבּי אלע אַנדערע נבראים,
אָפְּלִילוּ לגבּי צבא השמיים [וֹואָס זַיְהִיטָן]
ניט בעש אלקילם] – אוֹן זיער מעלה
בָּאַשְׁטִיטִיט אַין דעם, ווֹאס דער חיות אלקי
פֿון שם אלקילם ווֹאס איז זַיְהִ מהוה אָונ
מח' שטיטיא אין זַיְהִ בְּגִילּוּי, בְּזַיְהִ אָז זַיְהִ
ווערן אַנגערופּן (בְּגִילּוּי) בעש אלקילם.

איז ניט מובן:

דא אין אגה"ת רעדת זיך דאך וועגן
דער בחרנת החיות וואס איז מהוה אוון
מח'י די מלאכים, איז זיעיר חיות איז נאך
פונג בח'י חיינונות (ווי אויך דער חיות
פונג אלע צבא השמים). טא וואס איז
דא נוגע דער עניין איז "נקראו המלאכים
בשם אלקים" וואס ווייזט אויף דעת אומן
פונג זיעיר חיות [אין וואס זיי טילין זיך
אויס פונג אלע צבא השמים] איז דער חיות
שוממיין איינו ייִרְבוּלַיָּה?

די שאלת איז נאר שטארקער: בונגע
גשمت האדם וואמס וווערט נמשד פון

מבאר זין אן דער טעם וואס דער אלטער
 רבבי ברעננט דא דריי פסוקים איז
 צו מdagיש זיין, אן אלען בחינות פון
 מלאכימ, אפילו די העכסטע בחינה (וואס
 אין עולם הבריאה⁷), ווערנן תהוהה נאר
 פון שם אלקlim:

ויבאלל אֶבְעָר אֵז דַעַר טָאַטָע אִי
מויסיך "וְהַתֹּוּתָם הָוָא .. מַג' בָּחֵי
אוֹתוֹתָכָו", אֵין דָעֲרָפָן מוּבָן (כְּנָ"ל)
אֵין דַעַר לְעָרָנֵת אֵז מִיטֵּן דִי דָרְרֵי פָסּוּקִים
וּוְילֵד דַעַר אַלְטָעָר רְבִי מְרָזָן זִין אוּיךְ
דִי חִילּוּקִי דְרָגוֹת פָוָן דִי אוֹתוֹתָפָן
וּוְעַלְכָעַס וּוְעַרְוָן נְתֹהָה דִי דָרְרֵי חִינּוֹת
שְׁבָמְלָאִים — אֵין תָמֹהוֹ: וּוְאֵין גָוָעַ
דְאָ אֵין אֲגָהָת צָוּ מְרָזָן זִין דִי פָרְטִי
הַדְרָגוֹת פָוָן שָׁרֵשָׁה תְהֻחוֹת הַמְלָאִים?

ב. נוסף להנ"ל פָּאַדְעָרֶת זִיר בֵּיאֹר
אין דעם כלות העניין ווֹאָס עַס רְעַדְט
זִיר דָא אַיְזָה אַגְּרָת הַמְשׁוּבָה:

דער הסבר פָּאַרְוֹאָס „נִקְרָאוּ המלאכים
בשם אלקִים“ קומט בהמשן צו דעם
וועואָס רעדט זיך פרײַער וועגן דער מעלה
פֿפּוֹן נשמת האָדָם לאָבִי אַלְעַ נבראים,
אָזֶן די צְבָא השמִים אָוֹן אֲפֵילוּ מלאכים
זויינען באַשָּׁאָפָן גַּעֲזָאָרָן אָוֹן זַיְינָעָן „חַיִּים
וּקְיִימִים“ פֿוֹן חַיְצָנוֹת הַחַיִּות, וּוְאָס
איָן מלובש איָן די אָותִיות שבעשרה
מאָמָרוֹת, משאָכְ נשמת האָדָם נעמט
זיזֶיך פֿוֹן פְּנִימִיות הַחַיִּות נָאָר דַּעֲרָנָאָךְ
ווערט זַיְינָעָן נִמְשָׁך אָוֹן גַּיִיט דָּרָך „עַיִּן
בְּחֵי“ האָותִיות שְׁבָמָאָר גַּעֲזָאָר
בְּכָדִי זַיְינָעָן נְתַבָּשׂ וּוְעָרָן „בְּגַרְוף
עוֹהָז הַתְּחַתְּהֻן“.).

ובהמשך צו דעם זאגט ער: "ולכו נקראו המלאכים בשם אלקים כו'" או דורכו עני היגל [או מלאכים נצמץן זיר

ב' עס, ג' צ (7*)

8) האזינו לב, ט.

7) ראה פרדס שטיז פ"ד: מי נתן מלאך נוצר בטור האצילות.

[און ווי ער איז מושיך וווײיטערֿי], און אין "נשمت האדם" דא למטה זייןען דא די פיר אוטיות פון שם הוי – וואס דאס איז נוגע צום ביאור ענין התשובה, וויל דאס (וואס די נשמת האדם דא למטה איז חלק פון שם הוי) גיט צו פארשטיין דעם גודל הפגם פון א חטא, איז דורך יעדער חטא איז מען גורם איז די השפעה פון הא"ז תחתה פון שם הוי זאל ארפנדערן אין גלות¹², און מען איז אויך פוגם איז אלע אוטיות, אויך אין די ערשות דרי אוטיות¹³.]

עמו¹⁴ היא בפשטות^{*}: פסוק זה בא בהמשך למ"ש לפנוי^{**} "יעצ' גבולות עמים למספר בני ישראל", וכפרש"י שם: "שה' חלכו ביבניהם" (בין העמים), והרי בנשומות כמו^{***} למעלת אין זה שייר. ועפ"ז יומתק ג"כ מה שסבירא كان (באגה"ת) גם הכתוב כי חלק ה' עמו וגורו", משא"כ בח"א רפ"ב מביא רק הכתוב ויפה באפיו גור – כי בח"א מדבר בערך בענין שרש המשכת הנשמה, שהיא נשכת "מתהכחות ומפמיות", משא"כ באגה"ת כאן רוזה להציג שוגם בהיותה למטה מלובשת בגוף היא חלק שם הוי^{****}.

(11) צה, א.

(12) כדלקמן ספ"ו.

(13) כדלקמן ספ"ז הוא (בכללות) כל חטא. ויש לומר, שעדי"ז הוא (בכללות) כל מה עונוט. ויש שכלuously יש בה (בכללות) כל מהות הנפש*. ולהעיר ממ"ש באגה"ת (ספר[†]) שם "תשוב הא"ז תחתה מכח"י גלות וכמ"ש ושב ה' אלקידר את שבוחך כר" – שלשון הפסוק "ושב ה' גור" (בפשטות) מורה שההשבה היא בכללות שם הוי.

(*) נוטך לזה ש"נעט" (נעט) הוא "מלחשן" עם מומות שהם דברים נפרדים וחוזקיים (שנער היהוד והאמונה רפ"ז).

(**) עפ"ז יומתק גם מה שמנוטיק מההכתוב תיבת כי.

(*) עפ"ז יומתק גם מה שבעל חטא צ"ל לא רק תשובה תחתה אלא גם תשובה עילאה כדמותנו רקען פ"ח (וארה ג'עלע עי 401 הורה 14) – נוטך על המבוואר לעניל שם עי 405.

פנימיות החיים (שם הוי), געפינט מען ניט איז זאל וווערטן אַנגערופן בשם הוי^{††} [און ווי ס'אייז מוכח אויך דא גופה פון דעם וואס ביים סיומ העניין "אבל נשמת האדם כו'" זאגט ער ניט איז נקראת בשם הוי]^{‡‡}, ווי ער זאגט ער פריער בנוגע מלאליכים), נאר איז היא חלק שם הוי ב"ה"], און דער טעם דערופא איז – וויל איז נשמת האדם איז דער חיות פון שם הוי^{‡‡‡} ניט בגליוי.

און נאך מער: פון דעם וואס נשמת האדם וווערט ניט אַנגערופן אָפִילו בשם אלקים מוץ דעם וואס "אַחֲרֵיכֶם יְרֹדָה .. ע"י בח"י האותיות שבמאמר נעשה אדם" – איז מוכח, איז אָפִילו די בחינה שטייט אויך ניט בגליוי איז נשמת האדם.

פאדרערט זיך ביאור: ווי איז דא מתאים בערגגען און עניין וואס וווײיט אויף דער מעלה פון מלאליכים אויף ונשמת האדם – בשעת איז דא רעדט זיך גאר וועגן דער מעלה פון נשמת האדם אויף (צבא השמים און אָפִילו) מלאליכים?

ג. וויל דעם ביאור אין דעם^{¶¶¶}:

דא דעם דער אלטער רביה בערגנטן כוונתו צו מסביר זיין איז ניט נאר דער שרש הנשמה איז פון שם הוי, נאר אויך נשמת האדם ווי זי געפינט זיך דא למטה איז גוף [וואס דוקא דאן הייסט זי "נשמת האדם"] איז זי "חלק שם הוי" ב"ה"^{¶¶¶¶} –

(9) ואדרבה: מה מה שאיזיל (ביב' עה, ב' "נתזין") צדיקים שנקראין על שמו של הקב"ה, וברש"ם (ועדי"ז בר宾נו גרשום) שם: "שיהא שם הוי" – מוכח, שזו חידוש שיחי רך לעתיד. ולה夷 מחדא"ג מהחרש"א שם (ד"ה ג' דברים), שגם איז שם של הקב"ה יהי' בהם (רכ) שם לוויי.

(*) בכללות סעיף זה ראה גם ביאורים בלקולוי"ץ על אגה"ת ט"י ז ט"ג. ט"ס"ד-ה. ט"י ס"ה.

(10) וההוכחה על זה מההכתוב כי חלק ה'

ועפ"ז וואלט מען געקענטן זאגן, אז דער יתרון אינעם פֿאַרבונד פֿון נשמת האדם (וּוי זי איז דא למטה) מיט שם הוי באשטייט אין דעם, וואס בי אידן צעת מען בגilioו ווי די הנגגה מיט זי' [אוון ניט נאר מיטן] כל ישראל, נאר אויך מיט יעדער אידן בפרט] איז למלעה מהטבע.

אַבער לפ"ז וועט אויסקומען איז דאס וואס עס טילט אויס נשמת האדם פֿון שאар נבראים איז ניט קיין „הפרש עצום מאד”¹⁷ [עצום” באיכות, “מאד” בנסיבות], נאר בדוגמת החלוק צוישן העכערע און נידעריקערע נבראים גופה, ווי לדוגמא צוישן צבא השמים און צבא הארץ:

כשם ווי די מלעה פֿון צבא השמים אויך צבא הארץ איז אין דעם, וואס אין צבא השמים צעת מען אלקות מעיר בגilioו ווי איז צבא הארץ, ביז איז דורך „שאו מזור עיניכם“ דערזעט מען (וּראו) דעם – „מי ברא אלה“¹⁸ –

עדז איז (לפי ביאור הנ"ל) די מלעה פֿון נשמת האדם אויך אויף צבא השמים, וואס בשעת מען צעת ווי אידן זיינען „כבשה אחת בין שבעים זאבים והיא משתרמתה“¹⁹ (וְעַד ז' אויך בנוגע צו יעדער אידן בפרט)²⁰ דערזעט מען גilioו אלקות איז אַמער אַפעגען און באליידקן אופן ווי דורך דעם (וּראו) איז צבא השמים.

(17) לשון אודהיז באגה"ת כאן (צד, א). וראה למן העירה 23 בשוחה"ג הב'.

(18) ישע'י, מו. וראה ד"ה זה וזה בס' החקירה להצ"ץ (קא,-AAILC). שם נה, א ואילך.

(19) ראה תנומה תולדותה. אסת"ר פ"ז, יא.

(20) כידוע המשך תעריך פפ"ח ובכ"מ) שההשגהה פרטית על בניו הוא שם הוי.

ואע"פ איז נשמת האדם איז נאר “נמשכה תחלה מבחי פנימיות החיים” (שם הוי) כנ"ל, אַבער „אַחֲכָב (בכדי זי זאל קענען אַנְטָא אַין גוֹף) יַרְדֵּה . . עי' בח' האותיות כו” (שם אלקים), פֿון דעסטוועגן איז נשמת האדם אַלְעָמֶל פֿאַרבונד מיט פנימיות החיים, ביז זי איז אַחֲלָק פֿון שם הוי אויך זיענדיך בהתלבשות בגוף.

און דאס איז דער יתרון (ועליו) פֿון נשמת האדם אויף אַלְעָמֶל נבראים: הגם איז אויך דער שרש פֿון אַלְעָמֶל נבראים איז פֿון שם הוי [וּרְאִי מִבְּאָר בָּרוּכָה אַין צוֹוִיטָן חַלְקָ פֿון תְּנִינָא¹⁴, אַז דער פִּירְשָׁ פֿון שם הוי, איז „שְׁמַהוּה אֲתָה הַכְּלָמִינָה לִישָׁה“, אַז דער שם אלקים איז בלויו מצצם דעם חיות פֿון שם הוי, און מסתיר אויף איז], אַי אַבער די נשמה פֿון אַז אַז אַיסְגָּעְטִילָט דערמיט, וואס אויך נאר איר ירידה „עַי' בח' האותיות (שם אלקים) כו' כדי להתלבש בגוף עזה זו התחתון“ איז זי נאר אַלְעָמֶל פֿאַרבונד מיט שם הוי.

ד. איז וואס זאגט זיך אַרוּס אַט דער יתרון פֿון נשמת האדם (אין איד פֿאַרבונדנקייט מיטן שם הוי) לגבי אַנדערע נבראים?

לאורה וואלט מען דאס געקענט מבאר זיין לויט דעם וואס שטייט איז תני¹⁵, אַז דער צצום והסתור פֿון שם אלקים (בגימטריא הטבע¹⁶ באשטייט איז דעם וואס ער איז מסתיר אויפן או רפ"ז שם הוי שלמעלה מהטבע און סאייז נראה באילה העולם עומד ומתרנהג בדרך הטבע.“.

(14) פ"ד.

(15) ח' ב' רפ'ו.

(16) פרדס שי"ב פ"ב. ובליה (פט, א) ממשען קצת שכ"ה בזוזה.

פון דעם איז פאָרַשְׁטָאנְדִּיק, אֶז אֵין דעם עניין פון גילוי און העלם זייןען מלאיכים העכער פון נשמת האדם ווי זי איז דא לmeta. וככ"ל, אֶז נשמת האדם ווערט ניט אַנְגָּרוֹפָן בְּשָׁמוֹ שֶׁל הַקְּבָ"ה, אָפְּלוּ ניט בְּשָׁם אֱלֹקִים

[וכמובן אויך פון דעם וואָס בי' נשמת האדם דא לmeta איז שירק אֶז זאל טאון לפיעמים ננד רצון הקב"ה, ניט ווי בי' מלאיכים, וואָס זייןען שטענדיק אֶז מצע פון גְּרִיטִיקִיט צוֹ מְקִימִים זִין שְׁלִיחוֹתָו של הקב"ה].

דרעפּון איז מובּן, אֶז דאס וואָס אָלָע נבראים אָפְּלוּ מלאיכים זייןען שירק צו שם אֱלֹקִים אֶז נשמת האדם צו שם הוּי, אֶז מצע דעם עניין פון העלם אֶז גִּילִי, נָאָר מצע דעם וואָס זיעיר חיית אֶז אָן אַנְדְּרָעָרָעָר: דער חיית פון אָלָע נבראים, אויך פון מלאיכים, אֶז פון שם אֱלֹקִים²³; אָוֹן דער חיית פון נשמת

כל שם שמורה על חיותו של הדבר (ראה שער היחוד והאמונה פ"א, פ"ז, ב'); ומיש בנפּים דמה שנך אֱלֹקִים הוּא מצע הביטול שלחם כי – כבודנה זהה היא, דזה גופא שהמלאיכים (דוקא) נקי בשם אֱלֹקִים לפי שבוחנה זו היא חייתם – אף שהיא גם חיות של כל הנבראים – הוא מפּנִים מצע ביטול היהיות דעם אֱלֹקִים הוּא בגילוי בהם.

(23) וגחית זה גופא הוא כמו בכל הנבראים שאין יהות הוא הכה האלקיע עצמו רק שנבראו מלהכת האלקיר^{*}. משא"כ נשמת האדם, אף התוהות היא, "מה שהאלקות גופא נעשה בהח'" יש" (המשך תרט"ו ע' תנט. ס"ע תע ואילך). וראה גם ביאורו²³ קטו, א"ב).

ויש לומר, שהליך זה הוא מסובב מהחוק שבחנים (זה חיות דנסמות הוא מבחי' פנמיות,

ונוסף להזה (ויעיר): דער ביאור הנ"ל ברענget אָרוֹיס נָאָר ווי נשמת האדם ווירזט אויף שם הוּי (שלמעלה מהטבע), אָבעָר ניט ווי זי גופא איז "חלק שם הוּי" ב"ה".

אונָן דערפּאָר איז דער אלטער רבּי מוסיף וולכן נקרו המלאיכים בשם אֱלֹקִים כו"²⁴ (אונָן ברענget אויף דעם דריי פּסּוּקִים), בבדי צו קלאר מאָכוּן אֶז דער חילוק צוישן נשמת האדם אָוֹן אלע נבראים (כולל אויך צבא השמים, אָוֹן אָפְּלוּ מלאיכים) איז אֶחָילוק עיְקָר בעצם מהותם.

ה. דער טעם פֿאָרוֹוָס מלאיכים וווערז אַנְגָּרוֹפָן בְּשָׁם אֱלֹקִים אֶז (כנ"ל ס"ב) וויל דער חיית אֱלֹקִי שטייט אֶז זי בגילוי.

דאָס הייסט: ניט נָאָר ווערט דוד זי' נתגלה אֶז סְאִיז דאֶז אָוֹן אויך המהווה ומיח' אָותם – בדוגמא ווי דער עניין פון ווראָו מי בראָ אלְהָ" בְּיִצְבָּא השמיים – נָאָר אֶז אֵין זיעיר מציאות אֶז גופא [אין דעם וואָס זיעיר מציאות אֶז כשםם: "מלאיכים"] – זי' שטייען שטענ- דיקי²⁵ מיט אֶ בִּיטּוֹל אָוֹן זייןען גְּרִיטִיקִיט צו מְקִימִים זִין דעם אויבערשטנס שליחות²²] ווערט דערהערט אֱלֹקָות בגילוי.

(21) גם שלא בשעת שליחותם. שכן נבראים (המייד) בשם מלאיכים.

(22) באָוֹה"ת יתרו ע' תשמד, דמה שהמלאיכים נקי אֱלֹקִים הוּא, "מִפְנִי שְׁמָם שְׁלֹחוּוּ וְהַבְּחִי בִּיטּוֹל ע"כ נָאָר בְּשָׁם הַמֶּלֶךְ". אבל לפי ביאור זה שבאות גופא, כי אם הוא שם של הקב"ה (אלא' שליחותם שלחוּוּ, נבראים גם הם בשם המשלח); משא"כ לפּי הביאור שבאגה"ת כאן, דמה שנך; בשם אֱלֹקִים הוּא לפי שבוחנה דשם אֱלֹקִים ויאָה' חיותם – שם זה מתיחס להמלאיכים גופא, דוגמת

*.) וכן הנהגת הנבראים, גם דמלאיכים, אָינוֹ ווועג (כ"כ) בשם אֱלֹקִים, משא"כ הנהגת ישראָל שנונגנָן (כנ"ל ס"ג) בשם הוּי.

(פון נשות ישראל) הוא אלקי האלקים" (פון מלאכים הנקראים בשם אלקים). משא"כ אין צויתן און דרייטן פסוק.

אויך אין צויתן פסוק (הodo לאלקי האלקים) אין דא יתרון (אויפן דרייטן) אין דעם וואס די מלאכים ווערין אונגען רופן "אלקים", ניט ווי אין דרייטן פסוק (יבאו בני האלקים להתייצב גו), ואו זיין ווערין אונגערוףן (במובן, איז בשעת זיין ווערין אונגערוףן "אלקים" איז "אלקים" אין זיין מערביגליו ווי בשעת זיין ווערין אונגערוףן, "בני האלקים").²³

[ובנוסף לזה]: אין צויתן פסוק ווערט אויך דערמאנט און דערעהרט דער "אלקי האלקים", די בחינה פון שם אלקים ("אלקי") וואס איז העכער פון שם אלקים וואס קומט אראפ אין די מלאכים].

דערפון איז פארשטיינדייך, איז אין ערשותן פסוק, וואו "אלקי האלקים" (מלאכים) איז פארובנדן מיט "ה" אלקיים" (נשות ישראל), רעדט זיך וועגן די מלאכים וואס איז עולם הבורי אה, עולם המחשבה, וואס זיין האבן א' שייכות מיט "ישראל עלו במחשבה"²⁴;

(23*) ראה גם זהר ורמב"ם שבהערה *⁵, בסדר העשר בהנחות שבמלאיכים (מלעלם"ט): אלקים, בני אלקים.

(24) ב"ר פ"א, ד. ואחד הפירושים בזה הוא, שנשי' הם מבחי עולם הביראה (ת"א עז, סע"ב. ובכ"מ). והיינו, דנוטף זהו שרוש הנשות הוו באצילות, הנה גם כמו שהם שמות בבי"ע, מקומות הוו בעולם הביראה. משא"כ מלאכים (סתם) הם בעולם חירותה [וכידוע] (ס"ד) כי בחפותן תש"ח. ובכ"מ. וראה גם נתיא רפל"ט. תורא שם (שועלם הביראה נק' עולם הנשות, וועלם חירותה, "עולם המלאיכים"). והמלאיכים שביעולם הביראה נק' "מלאיכים נליוניס" (תנייא רפל"ט בוגהה).

האדם, אויך ווי זי איז מלובש אין גוף, אין פון שם הו'.

און בכדי צו מבאר זיין דעת חילוק צוויישן נשמת האדם און אלע נבראים (אפילו מלאיכים) בנוגע זיעיר חיית (אע"פ איז אויך אלע נבראים איז זיעיר שיש התהווות פון שם הו'), און לאידך: אויך נשמת האדם איז אראפאגעkomען ע"י "בחיה האותיות" – ברעננט דער אלטער רבוי דריי פסוקים וואו מלאיכים נבראים בשם אלקים כנגד די דריי בחינות פון מלאיכים שבג' עולמות בי"ע, און כנגד די דריי בחינות אותיות (וואס פון זיין ווערין נתהוואה די דריי בחינות מלאיכים).

ו. דאס וואס די דריי פסוקים זיינען מרמז אויף די דריי בחינות מלאיכים, קען מען מבאר זיין לוייטן חילוק אינעם תוכן וואס איז מודגש אין יעדן פסוק:

אין ערשותן פסוק פארביבנדט ער די מלאיכים מיט נשמות ישראל: "ה אלקים

והחיות דמלאיכים הוא מבחי' חיצוניות** ראה המשךרטסו' שם (ס"ע תע ואילך), דמה שה מלאיכים הם מהות אחר מהכח האלקי שנבראו ממנה משא"כ נשמות הוו און אלקות ממש חז' לפיה חיצוניות היכלים "ענינים הו לא לפועל חז' לעצם והינו לפועל בדבר הזולת", משא"כ בחיה פנימיות הכלים היא "לצורך עצמן" ולכון "נתהו מה הנשות שניתנו בבחיה' זולת". ולהעיר גם מה המש הניל ע' רב.

**) ועפ"ז יש לבאר מ"ש באגה"ת פ"ג "הפרשות מזם מזם למעלה כר" – אף שמה שנון כאו הוו (כנייל טיג') מעלה נשמת האדם למטה – כי הלשון "הפרשות עצום מזם" נופל על הפרש שהוזה בגילוי ומכוון שבנשימות האדים למיטה אין נראה זה בוגרוי, ואדרבה: במלאיכים הגליוי הוו ביזה – لكن ההפרש באופן "עצום מזם" הוא למעלה. ואלא שמי'נו גוזה זה גם להעילוי דנסמות האדים למיטה, כי הפרש זה שלמעלה מה שישרש הזהירות דנסמות הוו מבחי' פנימיות הוו הוא הסיבה זהה שמי'נו ביחסו למשה הון דילק שם הו'.

אין זיך דריי בחינותאות: פון מהשבה, און אויך פון דיבור און פון מעשה (וואס זינען כלול אין אותן מהשבה); אותן הדיבור זינען כולן אין זיך צווי בחינותאות: פון דיבור און אויך פון מעשה (וואס איז כלול אין זיך); און אין אותן המעשה אין דא נאר איין בחינתאות – פון מעשה.

ועפ"ז איין מובן דער רמזו פון די ג', בחינותאות מהשבה דיבור און מעשה) אין די דריי פסוקים הנ"ל: אין ערשות פסוק (כ"ה אלקיקם הוא אלקי האלקיקם גו), וואו ער רעדט וועגן אותן המashtra, שטייט דער שם אלקים דריי מאל; אין צוויותן פסוק (הוודו לאלקיק האלקיקם גו), אותן הדיבור – צוויי מאל; און אין ערשות פסוק (ויבאו בני האלקיקם להתייצב גו), אותן המעשה – איין מאל.

ח. עפ"ז איין פארשטיינדייך, ווי דורך בענגען די דריי פסוקים הנ"ל, קומט צו א תוספת ביאור אין דעם חילוק עיקרי צווישן נשמת האדם און (נבראים, כולל אויך) מלאכימ:

בשם ווי דאס איז אין די ג', בחינותות הנ"ל פון אותן (שם אלקים), איז אין די אותן הדיבור איז ניטא די בჩינה פון מהשבה – דער שורש ומוקור פון אותן הדיבור), און אין די אותן המעשה איז ניטא די בchina פון דיבור [ווי סאיין] מרומו אויך אין די דריי פסוקים הנ"ל: אין צוויותן פסוק שטייט „אלקים“ (בח"י אותן הדיבור איז צוויי מאל, און אין ערשות פסוק נאר אין מאל, וויל איז די אותן הדיבור איז ניטא די בchina פון מהשבה, און אין אותן המעשה פעלט אויך די בchina פון דיבור].

עד"ז (און במקש"ב) איז בונגע די שםות הו' און אלקים: דורך דעם וואס

ניט דעם שם אלקים וואס איז שיד צו מלאכימ („אלקי האלקים“) מיט „ה“ אלקליכם (נשות), אבער דער שם אלקים השיך למלאכימ שטייט בי זיי יע בגilioי – רעדט זיך וועגן די מלאכימ וואס איז עולם היצירה, וויל יצירה איז גilioי, כמ"ש²⁵ יוצר אור;

אונ איין דרייטו פסוק, וואו אויך דער שם אלקים השיך למלאכימ איז ניט בגilioי (כ"ב), רעדט זיך וועגן די מלאכימ וואס אין עולם העשי²⁶.

ז. דער ביאור איז אבער ניט מספיק: לפ"ז קומט אויס, איז אין דעם שינוי הלשון צווישן צוויותן פסוק און דרייטו פסוק איז מרומו נאר דעם חילוק אינעם אופן ווי די מלאכימ זינען מקבל דעם חיית של שם אלקים (איז אין מלאכימ שביצירה איז ער מער בגilioי ווי איז מלאכימ שבעש²⁷).

אבער פון דעם וואס דער טאטע איז מבאר „והתהוותן הוא .. מג' בח"י אחרות“ – איז אויך איז דעם שם אלקים גופא (בח"י אחרות) זינען דא דריי בחינותות – איז משמע, איז אין די חילוק הלשונות פון די פסוקים זינען מרומו אויך די חילוק הבדיקות פון די אחרות (שם אלקים) גופא.

ויש לומר הביאור בזה:

אותן המashtra, וויבאלאד איז נוסה אויך וויער איגענען מציאות זינען ווי (אויך) דער שורש פון אותן הדיבור און אותן הדיבור – זינען זיך כלול

(25) ישע' מה, ז.

(26) ונוסף להו: „ויבאו בני האלקים להתייצב גו“ – בעזה"ז וענינו „מושות הארץ“ (אויב א, ז). ועפ"ז יומתך מה שהעתיק באגה"ת גם תיבת „להתייצב“.

און דאס איז דער חילוק פון נשמהת האדם און (נבראים, כולל אויך) מלאכים: דער חיוט פון מלאכים איז פון שם אלקים (ווע איז באילו ניטה איז אים די בחינה פון שם הווי), און אויך איז שם אלקים גופא, איז דער חיוט פון מלאכים דיזירה נאָר פון אוטיות הדיבור (ווע אס אין זיי איז ניטה בחינת מהשבה), און דער חיוט פון מלאכים דעשַׂי איז נאָר פון אוטיות המשעה (אין וועלכע ס'אייז ניטה בחינת הדיבור); משאַיב נשמהת האדם, איז אויך נאָכדעם ווי "ירדה .. ע"י בחיה האוטיות שבמאמר נושא אדם וכור) (אוריות המשעה) כדי להתלבש בגוף� עווה"ז התחתון", איז אויך חיוט פון שם הווי.

(משיחת ש"פ תבא תש"ל)

דער חיוט פון שם הווי' ווערט נتلחש איז שם אלקים וואָס איז מצמצם און מסתר אויך אים – איז (כאילו ווי עס איז) ניטה איז אים די בחינה (און עילוי) פון שם הווי' ווי ער איז מצד עצמו (איידער ער ווערט נטלחש איז שם אלקים).

וואָע"פ איז דער צמצום והסתדר פון שם אלקים איז נאָר "לגביה התחתונים/", אַבער "לגביה הקדוש ברוך הוא כי ואיז מדת הגבורה מסתרת חס ושלום לפניו יתברך"²⁷ – איז דאָר אַבער מבואר ביכ"מ, איז דער צמצום "לגביה התחתונים" איז ניט קיין דמיון, נאָר) אַמציאות.²⁸

ובמילא קומט אויס, איז דעם חיית אלקי וואָס איז מהי' און מהויה די נבראים (ווי ער איז בנוגע צו נבראים איז ניטה די בחינה (און עילוי) פון שם הווי', ס'אייז אַ חיוט פון שם אלקים.²⁹

(27) שער היהוד והאמונה ספר".

(28) ספּהמֶץ להצ'נד, ב. ובכ"מ. וראה לקוטי שיחות חכ"א ע' 433 ואילך.

(29) זהה מ"ש בראשית בראש אלקים – (אף

